

OBSAH

PLASTY – MATERIÁLY (PROF. B. MÍŠEK)

1. Úvod	9
1.1 Dělení konstrukčních materiálů	9
2. Co jsou polymery	10
2.1 Syntetická výroba polymerů	11
3. Struktura a vlastnosti makromolekul	13
3.1 Submolekulární struktura	13
3.2 Molekulární struktura	13
3.3 Nadmolekulární struktura (morfologie)	15
4. Polymerní materiály	17
4.1 Příspěvky (aditiva) používané do polymerů	17
4.2 Dělení polymerních materiálů	18
4.2.1 Plasty	18
4.2.2 Elastomery	19
5. Postupy zpracování plastů na polotovary a finální díly	20
6. Nejčastěji používané typy plastů a jejich označování symboly	21
6.1 Popis významnějších typů plastů – charakteristiky	22
6.2 Nejčastější technické aplikace plastů	25
6.3 Výrobky a polotovary pro stavby vodárenských a plynárenských systémů	25
6.3.1 Plastové potrubní systémy	26
6.3.1.1 Tlakové řady potrubí	27
6.3.1.2 Rozměrové řady a značení plastových potrubí	27
6.3.2 Desky, tyče, profily	28
6.3.3 Izolační pásy a fólie	28
6.4 Skladování plastových výrobků a polotovarů	29
7. Vlastnosti plastů	30
7.1 Fázové stavy polymerních materiálů (plastů)	30
7.2 Reologické vlastnosti	32
7.3 Mechanické vlastnosti	32
7.3.1 Viskoelasticita polymerů	33
7.3.2 Teplotní závislost vlastností polymerů	34
7.3.3 Pevnost	36
7.3.3.1 Krátkodobá zkouška tahem	36
7.3.3.2 Dlouhodobá zkouška tahem	37
7.3.4 Houževnatost	37
7.3.5 Minimální požadovaná pevnost - MRS	39

7.3.6	Dlouhodobá odolnost trubek při zatížení vnitřním tlakem	40
7.3.7	Odolnost proti šíření trhlin	40
7.3.8	Tvrдость	41
7.4	Přehled ostatních vlastností	41
7.4.1	Elektrické vlastnosti	41
7.4.2	Tepelné vlastnosti	42
7.4.3	Chemické vlastnosti	43
7.5	Degradace plastů stárnutím	44
7.6	Plasty a životní prostředí - recyklace plastů	45

PLASTY – SVAŘOVÁNÍ (ING. Z. BALEJ)

8.	Spojování plastů	46
8.1	Svařování plastů	46
8.2	Základní parametry svařování	46
8.3	Podmínky svařování	46
8.4	Svařitelnost materiálů	47
8.5	Požadavky na svařovací zařízení	47
9.	Metody svařování termoplastů	48
9.1	Svařování horkým tělesem na tupo – HS – číslo metody 11	49
9.1.1	Princip svařování	49
9.1.2	Stroje pro svařování trubek	49
9.1.3	Hlavní části svařovacích strojů pro trubky	50
9.1.4	Fáze svařování	51
9.1.5	Technologické podmínky po svařování	52
9.1.6	Parametry svařování natupo horkým tělesem	52
9.1.7	Chyby při svařování natupo	56
9.1.8	Sedlové svařování horkým tělesem	56
9.1.9	Svařování na tupo horkým tělesem desek	56
9.1.10	Profilové svařování horkým tělesem (HN)	58
9.1.11	Svařování horkým tělesem ohraňováním (HB)	58
9.2	Svařování polyfúzní – HD – číslo metody 15	59
9.2.1	Princip a postupy svařování	59
9.2.2	Svařovací zařízení, nástroje a pomůcky	60
9.2.3	Fáze polyfúzního svařování	61
9.2.4	Parametry pro polyfúzní svařování	63
9.2.4.1	Svařovací teplota	63
9.2.4.2	Svařovací tlak	63
9.2.4.3	Svařovací čas	63
9.2.5	Chyby při polyfúzním svařování	65

9.2.6	Chyby a vady polyfúzních svarů	65
9.3	Svařování elektrotvarovkou – HM – číslo metody 16.....	66
9.3.1	Princip svařování	66
9.3.2	Konstrukce elektrotvarovek	66
9.3.3	Svařovací zařízení, nástroje a pomůcky.....	68
9.3.4	Fáze svařování	69
9.3.5	Technologické podmínky po svařování	70
9.3.6	Chyby při svařování elektrotvarovkou.....	71
9.4	Svařování horkým plynem s přídavným materiálem – WF, WZ – čísla metod 31, 32	73
9.4.1	Princip svařování a základní způsoby.....	73
9.4.2	Svařovací zařízení pro svařování horkým plynem	74
9.4.3	Přídavné materiály pro svařování	75
9.4.4	Příprava před svařováním	76
9.4.5	Postup svařování a technologické podmínky	77
9.4.6	Tvary svarových ploch a typy svarů	77
9.4.7	Parametry svařování horkým plynem a přídavným materiálem	80
9.4.8	Chyby postupu při svařování WF a WZ	80
9.4.9	Posuzování svařovaných spojů.....	81
9.4.10	Svařování horkým plynem a přídavným materiálem v opravárenství.....	83
9.5	Svařování vytlačovací horkým plynem (extruderem) – WE – číslo metody 34 ...	85
9.5.1	Princip metody.....	85
9.5.2	Postupové varianty svařování extruderem	85
9.5.3	Stroje a nástroje pro svařování extruderem.....	87
9.5.4	Příprava polotovarů pro svařování extruderem.....	88
9.5.5	Příprava svařování extruderem.....	89
9.5.6	Vlastní svařování extruderem.....	91
9.5.7	Chyby při svařování extruderem	91
9.6	Metody svařování izolačních pásů.....	93
9.6.1	Svařování přeplátovací horkým plynem WU.....	93
9.6.2	Svařování horkým klínem HH	94
9.6.3	Svařování extruderem WE	97

PLASTY – ZKOUŠENÍ SVARŮ (PROF. B. MÍŠEK)

10.	Nedestruktivní zkoušení kvality svarových spojů termoplastů	99
10.1	Vady svarových spojů termoplastů.....	99
10.1.1	Základní definice	99
10.1.2	Třídění vad v materiálech a výrobcích obecně.....	99
10.1.3	Klasifikace vad svarových spojů termoplastů.....	99

10.1.4	Účinky vad v materiálech a výrobcích (svarech)	101
10.1.5	Přípustnost vad ve svarech	102
10.1.6	Hodnocení indikovaných vad pro určení přípustnosti	102
10.2	Metody nedestruktivního zkoušení svarových spojů termoplastů.....	103
10.2.1.1	Všeobecné požadavky a zásady pro provádění NDT kontroly a zkoušení	103
10.3	NDT metody pro zjišťování povrchových vad.....	104
10.3.1	Vizuální kontrola (VT).....	104
10.3.1.1	Podmínky zkoušení a pomůcky přímé kontroly svarů.....	104
10.3.1.2	Podmínky a pomůcky nepřímé VT kontroly.....	105
10.3.1.3	Hodnocení indikací vizuální kontroly svarů termoplastů	105
10.3.1.4	Kvalifikace pracovníků zkoušení	106
10.3.2	Kapilární (penetrační) metody (PT).....	106
10.3.2.1	Princip metody.....	106
10.3.2.2	Postup zkoušení metodou PT	106
10.3.2.3	Metody se rozdělují podle druhu vytvořené indikace na	107
10.3.2.4	Nepravé indikace a selhání zkoušek	107
10.3.2.5	Kvalifikace pracovníků	107
10.4	NDT metody pro zjišťování vnitřních vad.....	107
10.4.1	Metody radiologické (RT).....	107
10.4.1.1	Obecný princip metod.....	108
10.4.1.2	Metodika provádění RT kontroly	108
10.4.1.3	Metody RT zkoušení termoplastů.....	110
10.4.1.4	Požadavky na kvalitu radiogramu pro hodnocení vad.....	111
10.4.1.5	Hodnocení zobrazených vad na radiogramu a posouzení kritéria přípustnosti... 111	
10.4.1.6	Dokumentace kontroly	112
10.4.1.7	Kvalifikace pracovníků zkoušení	113
10.4.2	Metody ultrazvukové (UT).....	113
10.4.2.1	Princip zkoušení	113
10.4.2.2	Zdroje ultrazvuku	114
10.4.2.3	Metody zkoušení termoplastů	115
10.4.2.4	Třídy zkoušení	117
10.4.2.5	Postup zkoušení	117
10.4.2.6	Hodnocení indikací	117
10.4.2.7	Kritéria přípustnosti	118
10.4.2.8	Dokumentace zkoušky	119
10.4.2.9	Kvalifikace pracovníků zkoušení	119
10.5	Zkoušky těsnosti (LT).....	119
10.5.1	Hledání netěsností kapilární (penetrační) metodou	120
10.5.2	Zjišťování netěsnosti bublinkovou metodou.....	120
10.5.3	Vyhodnocení a dokumentace kapilární a bublinkové zkoušky těsnosti	121
10.5.4	Kvalifikace pracovníků	121
11.	Literatura.....	122